

SOSIAALIALALLE HAKEUTUNEIDEN MIESTEN MOTIIVIT, ARVOT JA IHMISKÄSITYKSET

Kristiina Korpirinne

Kehittämishanke
Toukokuu 2006

**JYVÄSKYLÄN
AMMATTIKORKEAKOULU**
Ammatillinen opettajakorkeakoulu

JYVÄSKYLÄN
AMMATTIKORKEAKOULU
Ammatillinen opettajakorkeakoulu

KUVAILULEHTI
12.5.2006

Tekijä(t) Korpirinne, Kristiina	Julkaisun laji Kehittämishankeraportti	
	Sivumäärä 41	Julkaisun kieli Suomi
	Luottamuksellisuus Salainen _____ saakka	
Työn nimi SOSIAALIALALLE HAKEUTUNEIDEN MIESTEN MOTIIVIT, ARVOT JA IHMISKÄSITYKSET		
Koulutusohjelma Jyväskylän ammattikorkeakoulu, ammatillinen opettajakorkeakoulu		
Työn ohjaaja(t) KUUKASJÄRVI, Markku		
Toimeksiantaja(t)		
Tiivistelmä Työelämä on jakaantunut nais- ja miesvaltaisiin aloihin. Väestön ikääntyminen ja työntekijöiden runsas eläköityminen tuovat merkittävän haasteen myös sosiaalialan työlle. On odotettavissa työvoimapula. Sosiaalialan houkuttavuutta tulee lisätä ja saada myös enemmän miehiä hakeutumaan alalle. Tämän tutkimuksen tavoitteena oli selvittää, mitkä olivat Pohjoisen Keski-Suomen oppimiskeskuksessa vuonna 2006 opiskelevien miesten lähihoitajaopintoihin hakeutumisen motiivit ja aikoivatko he jäädä alalle ja millaisia ihmiskäsityksiä, arvoja ja arvostuksia heillä oli. Tutkimus toteutettiin kyselynä. Kyselylomake lähetettiin kaikille oppilaitoksessa lähihoitajaksi opiskeleville 17 miehelle. Vastauksia palautui yhteensä 11. Vastaaajista 54,5 prosenttia ilmoitti opintoihin hakeutumisen syyksi oman kiinnostuksensa alalle, ja 36,3 prosenttia ilmoitti motiiviksi aiemman työkokemuksensa. Lähes kaikki opiskelijat ilmoittivat ehdottomasti aikovansa hakea opintojensa jälkeen lähihoitajien töitä. Vastaaajien arvostamissa elämän tärkeissä asioissa korostuivat terveyden ohella perhe, sosiaaliset suhteet ja muiden auttaminen. Vastaaajien eniten arvostamia työntekijöiden ominaisuuksia olivat luotettavuus ja vuorovaikutustaidot. Ammattiin ja työhön liittyvissä arvostuksissa tärkeimmäksi nousi mahdollisuus auttaa ihmisiä, ei niinkään uralla eteneminen. Ihmiskäsityksistä vallitsevimpia olivat kognitiivinen ja humanistinen ihmiskäsitys. Johtopäätöksenä voidaan todeta, että sosiaalialalle hakeutuneille miehille sosiaaliset ja emotionaaliset arvot ovat tärkeitä. Nämä ovat tärkeitä ominaisuuksia myös lähihoitajan työssä, sillä työssä tarvitaan herkkyyttä, empaattisuutta ja kykyä tulla toimeen erilaisten ihmisten kanssa. Työelämän tulisi tukea niitä miehiä ja naisia, jotka hakeutuvat vastakkaisen sukupuolen ammatteihin, sillä he toimivat roolimalleina ja voivat vähentää miesten ja naisten ammattien eriytymistä työelämästä.		
Avainsanat (asiasanat) arvot, ihmiskäsitykset, lähihoitajakoulutus, motiivit, sosiaaliala		
Muut tiedot		

Author(s) Korpirinne, Kristiina	Type of Publication Development Project Report	
	Pages 41	Language Finnish
	Confidential Until	
Title THE MOTIVES, VALUES AND HUMAN CONCEPTIONS OF THE MEN TURNING TO SOCIAL SECTOR		
Degree Programme Vocational Teacher Educational College		
Tutor(s) KUUKASJÄRVI, Markku		
Assigned by		
<p>Abstract</p> <p>Working life has divided female-dominated and male-dominated professions. The aging of population and an abundant retirement of the employees will make a significant challenge also to social sector's work in the future. It will become a labor shortage. That's why it's important to make the social sector's work more tempting and get also more men to find their way to the professions of social sector.</p> <p>The goal of this research was to work out, what are the motives of the male persons to get studying in a programme of practical nurse at the Vocational Education Centre of Northern Centre Finland and are they going to stay to work as a practical nurse. The purpose of this research was also to study the values and human conceptions of these men through questionnaires. The questionnaire was sent to 17 male student and 11 of them answered. 54,5 % of the student told, that their motives applying for study was their personal interest to become a practical nurse. 36,3 % of them told that the motive was their previous job experience in health and care. Almost every student told that they're going to stay as a practical nurse. The most important values were health, family, social relationships and the possibility of helping the others. The most important characteristics of the employees were reliability and good interaction skills. The most important values relating to the profession and work were the possibility of helping people. The human conception were mostly cognitive or humanistic.</p> <p>As a conclusion, we can note that the important values of the males, who are finding they way to social sector are social and emotional. These are very important characteristics also in the work of practical nurse requiring empathy, sensitivity and the skills of getting along with different people. In working life is important to support men and women, who will find they way to the professions of the opposite gender, because they act as a role-model and be able to reduce the differentiation of men's and women's professions.</p>		
Keywords human conception, motives, practical nurse training, social sector, values		
Miscellaneous		

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO.....	3
2 TUTKIMUKSEN TAVOITTEET JA TUTKIMUSONGELMAT.....	4
3 AIEMPIA TUTKIMUKSIA JA KESKEISIÄ KÄSITTEITÄ.....	5
3.1 Käsityksiä miesten ja naisten ammatteihin suuntautumisen eroista.....	5
3.2 Keskeisiä käsitteitä.....	8
3.2.1 Ihmiskäsitykset.....	8
3.2.2 Arvot ja arvostukset.....	11
3.2.3 Motivaatio ja motiivit.....	12
4 AMMATTINA LÄHIHOITAJA.....	13
4.1 Lähihoitajakoulutuksen sisällöstä ja arvoperustasta.....	13
4.2 Lähihoitajan työn piirteitä.....	14
5 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS.....	15
5.1 Aineisto.....	15
5.2 Tutkimuksen viitekehys.....	15
5.3 Luotettavuus.....	19
6 TUTKIMUKSEN TULOKSET.....	20
6.1 Vastaajien taustaa.....	20
6.2 Lähihoitajaopintoihin hakeutumisen motiiveista.....	20
6.3 Vastaajien arvoista ja arvostuksista.....	21
6.4 Vastaajien ihmiskäsityksistä.....	26
6.5 Miten sosiaalialalle lisää miehiä – vastaajien mielipiteitä	27

7 POHDINTA.....	28
LÄHTEET.....	31
LIITTEET.....	33
Liite 1. Kyselylomakkeen saatekirje.....	33
Liite 2. Kyselylomake.....	34

1 JOHDANTO

Aikojen kuluessa miesten ja naisten työnjako on vaihdellut. Sen perustana ovat olleet sukupuolten biologisiin eroihin perustuvat sukupuoliroolit, jotka edellyttävät miehiltä ja naisilta erilaista käyttäytymistä. Pääsääntöisesti naiset ovat keskittyneet hoivatyöhön ja kodin hoitamiseen. Miehet ovat hankkineet perheelle ruokaa kodin ulkopuolella. Suomessa työelämä on jakaantunut naisvaltaisiin ja miesvaltaisiin aloihin. Sosiaalialan ammatit ovat naisvaltaisia. Ammatissa työskentelevistä noin 93 prosenttia on naisia. Syyt sosiaalialan ammattien naisvaltaisuuteen löytyvät syvältä kulttuuristamme ja ajattelutavoistamme. Edes työn ammatillistuminen, parantuneet koulutusmahdollisuudet tai ammattien arvostuksen nousu eivät ole pystyneet rikkomaan kokonaan perinteisiä sukupuolirajoja. (Ketola & Kokkonen 1993, 125.)

Suuret ikäluokat alkavat siirtyä eläkkeelle tämän vuosikymmenen loppupuolella. Väestön ikääntyminen ja työntekijöiden runsas eläköityminen tuovat mukanaan merkittävän haasteen myös sosiaalialan työlle. Eri tahot kilpailevat pätevistä työvoimasta. Myös sosiaalialalla on odotettavissa työvoimapula. Tämän vuoksi sosiaalialan houkuttavuutta tulisi kaiken kaikkiaan lisätä ja saada myös miehiä hakeutumaan alalle. Sosiaalialalla on lisäksi paljon sellaisia perustason työtehtäviä, kuten esimerkiksi päivähoidossa ja lastensuojelussa, joissa myös tarvitaan enemmän miehiä alan työtehtäviin.

Hoito- ja huolenpitotyö on Suomessa, kuten muissakin Pohjoismaissa, hyvin naisvaltaista. Vuonna 1985 sairaanhoitajista vain kaksi prosenttia oli miehiä. Sosiaalialan työntekijöistä miehiä oli vuonna 1970 lähes kolmannes, vuonna 1985 vain noin 14 prosenttia. Myös päiväkotien henkilökunta oli hyvin naisvaltaista: lastentarhanopettajista ja päiväkotien johtajista vain viisi prosenttia ja päivähoitotyöntekijöistä vain yksi prosentti oli miehiä. Miehet hoitivat harvoin vanhuksia ja vammaisia. Hoito- ja hoiva-aloista vain mielenterveyspuolella miehiä ja naisia oli suunnilleen yhtä paljon. Tämä ammattien

sukupuolirakennekoostumus on muuttunut hyvin vähän vuosien aikana. (Kauppinen-Toropainen 1991, 275.)

Tällä hetkellä kuntien sosiaalitoimessa työskentelee noin 114 000 ihmistä. Sosiaalitoimi järjestää päivähoito- ja kotipalvelut, vammais-, kehitysvamma-, lastensuojelu-, päihdehuolto- ja vanhuspalvelut. Lähes puolet sosiaalialan ammattilaisista työskentelee lasten päivähoidossa. Toiseksi eniten heitä työskentelee kotipalvelussa. Suurin osa sosiaalialalla työskentelevistä on naisia. Vain seitsemän prosenttia on miehiä. Miehet työskentelevät yleisimmin kehitysvammaohjaajina, ohjaajina, sosiaalijohtajina, sosiaaliterapeutteina tai vastaavina ohjaajina. Sosiaalialalla noin joka kymmenes työntekijä on alle 30-vuotias ja joka kolmas työntekijä yli 50-vuotias. (Koskela 2004, 19-22.)

2 TUTKIMUKSEN TAVOITTEET JA TUTKIMUSONGELMAT

Tämän kehittämishankkeen tavoitteena oli selvittää niiden miesten motiiveja, arvoja ja ihmiskäsityksiä, jotka hakeutuvat sosiaalialalle. Sosiaaliala on perinteisesti ollut naisvaltainen ala, jossa palkkaus perustyössä on huono, työn arvostus matala ja valtaa vähän. Nämä ovat varmaankin tärkeimmät syyt, miksi ala ei kiinnosta miehiä. Kuitenkin jotkut miehet hakeutuvat alalle. Tämän työn tarkoituksena oli selvittää yhden oppilaitoksen miespuolisten lähihoitajaopiskelijoiden opintoihin hakeutumisen motiiveja eli miksi he alan ovat valinneet. Onko kysymyksessä pelkkä sattuma vai tietoinen valinta? Mitkä ovat näiden hoitoalalle hakeutuneiden miesten arvot, arvostukset ja ihmiskäsitykset? Aiheesta ei juurikaan ole aiempaa tutkimustietoa.

Kiinnostuin tutkimusaiheesta, koska mielestäni sosiaalialan houkuttavuutta myös miesten saamiseksi alalle tulisi saada lisätyksi. Sosiaalialalla on paljon tehtäviä, jossa myös miehen roolimalli olisi tärkeä, kuten esimerkiksi päivähoidon ja lastensuojelun tehtävissä perustasolla.

Työn tarkoituksena oli selvittää vastauksia seuraaviin kysymyksiin:

1. Mitkä ovat Pohjoisen Keski-Suomen oppimiskeskuksessa vuonna 2006 opiskelevien miesten lähihoitajaopintoihin hakeutumisen motiivit?
2. Mitkä ovat näiden opiskelijoiden ihmiskäsitykset ja arvot ja arvostukset?
3. Aikovatko nämä opiskelijat jäädä alalle?
4. Miten sosiaalialan voisi saada houkuttelevammaksi myös miehille?

3 AIEMPIÄ TUTKIMUKSIA JA KESKEISIÄ KÄSITTEITÄ

3.1 Käsitteitä miesten ja naisten ammattiin suuntautumisen eroista

Länsimaisessa kulttuurissa miesten ja naisten työt on perinteisesti erotettu toisistaan. Työt voidaan Ketolan ja Kokkosen (1993) mukaan jakaa tuotantoon ja reproduktioon. Produktio tarkoittaa tuotantoa, ja ehkä selvimmin miesten työksi on ymmärretty tavaroiden tuotannon kaltaiset tehtävät. Vastuun kantaminen arkielämästä ja lähimmäisistä, jota voidaan kutsua reproduktioksi, on ymmärretty yleensä naisten työksi. Tällaiset reproduktiotyöt edustavat myös sosiaalialan työn keskeisiä sisältöjä, kuten jatkuvuutta, toisista ihmisistä huolehtimista ja arkipäivän ehtojen turvaamista. (Ketola & Kokkonen 1993, 125.)

Naisten ja miesten perinteisesti erilaista suhtautumista hoivatyöhön on selitetty myös vastuurationaalisuuden käsitteellä. Vastuurationaalisuuden ajatellaan olevan ikään kuin naisille ominainen, kasvatuksessa äidiltä tyttärelle siirtyvä tapa suuntautua toisiin ihmisiin. Muihin ihmisiin suuntautuminen ja heistä välittäminen liittyy myös naisten positiiviseen minäkuvaan. Naisten odotetaan kokevan kantamansa hoivavastuu mielekkääksi ja merkitykselliseksi elämänsisällöksi. (Ketola & Kokkonen 1993, 125-126.)

Vastuurationaliselle ajattelutavalle on Ketolan ja Kokkosen (1993) mukaan ominaista identifioituminen toisten hyvinvointiin, omien tekojen toisille koituvien seurausten huomioon ottaminen ja valmius tämän perusteella muuttaa omaa käyttäytymistään sekä sen hyväksyminen, ettei hoivasuhde ole tasapuolinen ja ettei vuorovaikutuksen toinen osapuoli välttämättä ajattele vastuurationalisesti. Sosiaalialan ammatit ovat naisvaltaisia ehkä senkin vuoksi, että naisille niiden edellyttämät taidot ovat tulleet kasvatuksen ja oman elämänhistorian kautta läheisemmiksi kuin miehille. Vaikka sosiaalialan työ onkin nykyisin ammatti- ja asiantuntijatyötä, se perustuu kulttuurisesti feminiiniselle orientaatiolle toisia ihmisiä kohtaan. (Ketola & Kokkonen 1993, 126.)

Sosiaalialan hoivatyön luonnetta sukupuolierot huomioon ottaen voidaan tarkastella jakamalla työ manuaaliseen, henkiseen ja emotionaaliseen ulottuvuuteen. Manuaalisella ulottuvuudella tarkoitetaan konkreettista auttamistapahtumaa, esimerkiksi siivoamista, pesemistä, kantamista tai pukemista. Henkisellä ulottuvuudella tarkoitetaan työtehtävien suunnittelua ja asiakkaan ongelmien järkipäisiä ratkaisemista. Emotionaalinen ulottuvuus, toisen ihmisen huomioon ottaminen ja vuorovaikutus, on sosiaalialan töiden keskeinen ulottuvuus. Kyky työskennellä emotionaalisesti, tunnetasolla, on sosiaalialan ammattilaiselle keskeistä. (Ketola & Kokkonen 1993, 126-127.)

Vaikka miehet nykyisin ovatkin aikaisempaa kiinnostuneempia perheestä ja lapsista, hoivaaminen on yhä säilynyt feminiiniseksi miellettyä työtä. Yhteiskunnan sukupuolijärjestelmä heijastaa vanhemmuuden perinteisiä rooleja. Tästä juontuu miesten työn keskittyminen aineelliseen tuotantoon ja naisten työn keskittyminen hoivaamiseen. Useimmissa yhteiskunnissa miehillä on perinteisemmin ollut enemmän valtaa kuin naisilla. Sukupuolijärjestelmän tunnuspiirteitä ovatkin miesten ja naisten työnjako ja vallanjako.

Sukupuolirooleja ammatinvalinnassa rikkoneet miehet ja naiset ovat osoittautuneet perheessä ja vapaa-aikana tasa-arvoisemmiksi kuin tyypillisissä oman sukupuolensa ammateissa toimivat. (Haavio-Mannila ym. 1991, 185.)

Haavio-Mannilan ym. (1991) mukaan sukupuoliroolien omaksumisen seurauksena ihmiset kokevat oman sukupuolensa tehtävät ja roolit omikseen, sisäistävät ne ja torjuvat vastakkaisen sukupuolen tehtäviä ja rooleja. Ihmiset pyrkivät usein pitämään minäkuvan ja käyttäytymisen yhteensopivana niiden normien ja sääntöjen kanssa, jotka yhteiskunnassa määrittelevät, mikä on ja mikä ei ole soveliaista ja hyväksyttävää omalle sukupuolelle. (Haavio-Mannila ym. 1991, 188-192.)

Muiden auttaminen ja ihmissuhteet ovat yhtä tärkeitä samoissa ammateissa toimiville miehille ja naisille, samoin sosiaaliset taidot, kuten toisista huolehtiminen, palvelualltius ja toisten ongelmien ymmärtäminen. Naisten keskittyminen uusintamistehtäviin näkyy siis ammattien eriytymisessä sukupuolen mukaan, mutta se ei ilmene ammatin sisäisenä sukupuolten työnjakona. Miesten kynnys hakeutua naisvaltaisiin ammatteihin on korkea, koska niissä ei ole samoja etuja kuin miesammateissa. Miehet otetaan kuitenkin mielellään vastaan naisten töihin ja he saavat niissä yleensä myönteistä erityiskohtelua. (Haavio-Mannila ym. 1991, 188-192.)

Suomessa täysin eriytyneissä ammateissa, joissa työntekijät ovat 90-100-prosenttisesti miehiä tai naisia, on puolet työvoimasta. Vain kahdeksan prosenttia ammateista on tasa-ammatteja, joissa on suunnilleen yhtä paljon naisia ja miehiä. Vastakkaisen sukupuolen ammateissa toimii miehistä vain kolme prosenttia ja naisista kuusi prosenttia. Töiden jyrkkä eriytyminen sukupuolen mukaan rajoittaa työntekijöiden yksilöllisten taipumusten toteutumista sekä jättää hyödyntämättä naisten ja miesten tiedollisia ja taidollisia voimavaroja työelämässä sekä pitää yllä kaavamaisia sukupuolikäsityksiä, joiden mukaan

ihmissuhde- ja hoivasuuntautuneisuus nähdään naisellisena ja teknisiin asioihin suuntautuneisuus miehekkäänä asiana. (Kauppinen-Toropainen 1991, 218.)

3.2 Keskeisiä käsitteitä

3.2.1 Ihmiskäsitykset

Ihmiskäsitys tarkoittaa teoreettisen pohdinnan ja ajattelun tuloksena syntynyttä käsitystä siitä, mitä ihminen on. Ihmiskäsitys on osa maailmankuvaa. Jos työssä kohtaamme ja olemme jatkuvasti tekemisissä ihmisten kanssa, pitäisi meidän tietää, minkä ihmiskäsityksen pohjalta kohtaamme ihmisen.

Hirsjärven (1985) mukaan ihmiskäsitys viittaa johonkin kokonaisvaltaiseen, ihmisen tajunnassa tai mielessä olevaan tai tieteessä vallitsevaan, useimmiten hypoteettiseen näkemykseen siitä, mitä ja millainen ihminen on ja mitä ihminen voi tehdä itsestään. Ihmiskäsitys voidaan hänen mukaansa määrittellä myös ihmistä koskevien uskomusten, tietojen ja arvostusten järjestelmäksi, johon kuuluu myös eettinen näkökulma. Ihmiskäsityksissä ihmisen kokonaisuus rakentuu fyysisistä, sosiaalisista, psyykkisistä ja henkisistä tekijöistä, joita eri ihmiskäsityksissä painotetaan eri tavoin. (Hirsjärvi 1985, 91.)

Hirsjärvi (1985) jakaa ihmiskäsitykset seuraavasti:

- ihminen biologisena olentona ja evoluution tuloksena (biologinen ihmiskäsitys)
- ihminen sosiaalisena ja järjellisenä olentona (humanistinen ihmiskäsitys)
- ihminen Jumalan kuvana (kristillinen ihmiskäsitys)
- ihminen vapaana ja vastuullisena olentona (eksistentiaalismi)
- ihminen yhteiskunnallisena olentona (marxilainen ihmiskäsitys)
- ihminen energiasysteeminä ja viettien ohjaamana olentona (freudilainen ihmiskäsitys)
- ihminen ympäristövaikutusten määräämänä olentona (behavioristinen ihmiskäsitys)

-ihminen geneettisesti määräytyneenä olentona (differentiaalipsykologinen ihmiskäsitys).

Biologisessa ihmiskäsityksessä ihminen nähdään osana elollista luontoa. Ihminen on selitettävissä sen teorioiden avulla. Ihmisen ominaisuudet kehittyvät aina tarkoituksenmukaiseen suuntaan. Tällöin kasvatuksella on vain vähäinen vaikutus, koska ominaisuutemme ovat synnynnäisiä eikä niihin juurikaan voi vaikuttaa. (Hirsjärvi 1985, 105-117.)

Kristillisen ihmiskäsityksen lähtökohta on raamatussa. Sen mukaan ihminen on Jumalan luoma olento ja ihmisen elämä on dialogia Jumalan kanssa. Kasvatuksen tavoitteena on tehdä ihminen ihmiseksi eli pyrkiä lähentymään Jumalan kuvaa. Eksistentiaalisuus puolestaan painottaa sisäistä näkemystä ja kokemusta. Painopiste on yksilössä, eikä kasvatuksen päätarkoitus ole älyllinen eikä sosiaalinen kasvatus, vaan vapaiden yksilöiden kehittäminen. Tarkoitus on herättää tietoisuus omasta itsestä ja valinnanmahdollisuuksista. Marxilaisen ihmiskäsityksen mukaan ihminen on yhteiskunnallisten suhteiden kokonaisuus, jolloin kasvatuksen päämäärät määräytyvät yhteiskunnallisten arvojen mukaan. Ihmistä ei ole olemassa yhteiskunnasta irrallisena. (Hirsjärvi 1985, 139-173.)

Freudilaisen ihmiskäsityksen mukaan ihmisen psyyke koostuu pääasiassa tiedostamattomista prosesseista. Toimintoja ohjaavat viettit. Ihminen nähdään energiasysteeminä, ja kasvatuksessa tulisi välttää kaikkea sellaista toimintaa, joka edistää liian tiukan moraalisen minän muodostumista. Jos kasvatus onnistuu, ihminen on vapaa ahdistuneisuudestaan ja neurooseistaan. (Hirsjärvi 1985, 174-207.)

Behaviorismi puolestaan näkee ihmisen toiminnan opittuina reaktiomuotoina, jolloin ihmisen käyttäytymiseen voidaan vaikuttaa mm. käyttämällä ehdollistamista, palkitsemalla toivottua käyttäytymistä ja rankaisemalla ei-toivottua käyttäytymistä. Tämän ihmiskäsityksen mukaan ihminen on passiivinen

ympäristön ärsykkeiden vastaanottaja ja ympäristön säätelemä olento.

Kasvatuksen merkitys on suuri ihmisen muokkaamisessa.

Differentiaalipsykologinen ihmiskäsitys liittyy oleellisesti käsitykseen ihmisen koulutettavuudesta ja kasvatettavuudesta. (Hirsjärvi 1985, 174-207.)

Hirsjärven (1985) mukaan humanismin ydin on sivistyksen kunnioittaminen ja siihen pyrkiminen sekä ihmisen kunnioittaminen. Ihminen voi myös itse tehdä valintoja ja vaikuttaa kohtaloonsa. Ihmiskäsitys on optimistinen. Siihen liittyvät arvoina myös tasavertaisuus, suvaitsevaisuus, demokratia ja individualismi. (Hirsjärvi 1985, 118.)

Humanismin mukaan ihmisellä on ehdoton ihmisarvo. Ihminen on perusolemukseltaan henkisesti kehittyvä, järjellinen olento. Ihmiskäsityksen mukaan olennaista on ihmisen tahto, luovuus ja kyky kasvaa ja kehittyä. Kasvatuksella on keskeinen asema kasvussa inhimilliseksi ihmiseksi, ja kasvatuksen keskeisenä tehtävänä on itsetoteutuksen mahdollistaminen ja epäinhimillisyyden poistaminen. (Niemelä 1993, 18.)

Lauri Rauhala (1983) puhuu holistisesta ihmiskäsityksestä, jonka mukaan ihmisen olemassaolo koostuu tajunnasta (psykykinen ja henkinen), kehosta ja tilasta. Se pitää sisällään myös henkisyyden, joka voi tarkoittaa esimerkiksi henkistä kasvua, luovuutta ja eettisyyttä. (Rauhala 1983, 25.)

Myös Niemelä (1993) viittaa käsitykseen kokonaisvaltaisesta ja moniulotteisesta ihmiskäsityksestä, joka koostuu fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta puolesta, jotka kytkeytyvät ulottuvuuksiensa kautta makrojärjestelmiin; kehon kautta luontoon, tajunnan kautta kulttuuriin ja toiminnan kautta yhteiskuntaan. Ihminen on kuitenkin yksi kokonaisuus, jota voidaan tarkastella eri näkökulmista.

Sosiaalialalla on tärkeää huomata, että ihminen on vuorovaikutuksinen ja sosiaalinen olento. Ihminen on vuorovaikutuksessa tunne-, tieto- ja tahto-olentona. (Niemelä 1993, 20-23.)

3.2.2 Arvot ja arvostukset

Arvot liittyvät ihmisen päämääriin ja käsityksiin hyvästä elämästä. Ne ilmaisevat käsityksen siitä, miten asioiden pitäisi olla. Arvot erotetaan asenteista ja mielipiteistä. Mielipiteet liittyvät konkreettisiin asioihin ja ne voivat muuttua nopeasti. Aenteet puolestaan liittyvät yleisempiin asioihin ja muuttuvat hitaammin kuin mielipiteet. Arvot ovat kaikkein abstrakteimpia ja hitaimmin muuttuvia. Ne ohjaavat toimintaamme ja valintojamme. Ne ovat suhteellisen pysyviä myös vaikeissa valintatilanteissa. Voidaan puhua esimerkiksi aineellisista ja henkisistä arvoista. Arvot voidaan jakaa myös itseisarvoihin ja välinearvoihin. Itseisarvoja ovat esimerkiksi hyvä elämä, hyvät ihmissuhteet ja hyvä terveys. Välinearvot sitä vastoin ovat välineitä ja tavoitteita, joiden avulla itseisarvot toteutuvat (esim. raha). (Levonmäki 1998, 27.)

Arvot ilmenevät ihmisten valinnoissa ja toimivat valintojen kriteereinä erilaisten tarpeiden ja halujen kesken. Arvot viittaavat tavoittelemisen arvoiseen ja motivoivat toimintaan. Arvot tulevat näkyviin siinä, minkä hyväksi ihmiset ovat valmiita ponnistelemaan, tekemään työtä ja näkemään vaivaa. Arvostukset puolestaan kohdistuvat johonkin konkreettiseen kohteeseen. Ihmiset arvostavat esimerkiksi hyvää ruokaa tai terveyttä. Arvostuksille on ominaista, että ne voivat muuttua hyvinkin nopeasti ulkoisten muutosten mukana. (Launonen 2002, 1.)

Rikkinen (1996) on viitannut erilaisiin arvoluokituksiin, joita ovat tehneet mm. Ahlman, Niiniluoto ja Rescher. Arvot voidaan Ahlmanin (1939) luokituksen mukaan luokitella seuraavasti: hedonistiset arvot (onni, mielihyvä, ilo, nautinto, aistillisuus), vitaaliset arvot (elämä, terveys, tahto, kuntoisuus), esteettiset arvot (kauneus, ylevyys, suloisuus, taide), uskonnolliset arvot (usko, toivo, pyhyys,

laupeus), sosiaaliset arvot (altruismi, ystävyys, rakkaus, uskollisuus, vapaus, veljeys, kunnia, isänmaallisuus, turvallisuus), mahtiarvot (voima, valta, sota, rikkaus, raha, voitto), oikeusarvot (oikeudenmukaisuus, ihmisoikeudet, tasa-arvo, laillisuus) ja eettiset arvot (hyvyys, moraalinen oikeus). Niiniluoto (1993) on lisännyt luokitukseen vielä ekologiset arvot (luonnon kauneus ja terveys, eläinten oikeudet) ja egologiset arvot (omanarvontunto, itsekkyyd, oma etu). Rescherin (1975) luokituksessa ovat mukana vielä mm. emotionaaliset arvot (rakkaus, hyväksyminen, herkkyys, elämyksellisyys). (Rikkinen 1996, 34.)

Arvostus tarkoittaa sielullista tapahtumaa, jossa muodostuu kannanotto asian tai ilmiön hyvydestä tai pahuudesta, tavoiteltavuudesta tai ei-tavoiteltavuudesta, hyväksymisestä tai hylkäämisestä, hyvästä tai pahasta tai käsitys arvokkaasta tai arvottomasta (Hirsjärvi 1982,17).

3.2.3 Motivaatio ja motiivit

Motivaatio voidaan määritellä haluksi toimia tavoitteellisesti ja päämäärähakuisesti. Mitä motivoituneempi ihminen on, sitä todennäköisemmin hän sitoutuu oppimiseensa ja asennoituu siihen positiivisesti. Motivaatioon ja motivoitumiseen liittyy monia tekijöitä, kuten esimerkiksi asenteet, käsitykset, tavoitteet, sitoutuneisuus, ympäristön tuki ja henkilökohtaiset ominaisuudet. Motivaatiossa on kyse toimintaa suuntaavista, ylläpitävistä ja estävistä tekijöistä. Motivaatioon liittyvillä käsitteillä kuvataan sitä, miksi ihmiset kiinnostuvat jostain tietystä toiminnasta ja miten he pystyvät itse säätelemään ja ylläpitämään ponnistelujaan tehtäväsuorituksen aikana. (Kaleidoskooppi 2006.)

Motiivit voidaan jakaa orgaanisiin, toiminnallisiin, sosiaalisiin, älyllisiin ja persoonallisiin motiiveihin. Orgaaniset motiivit liittyvät hengissä säilymiseen. Niitä ovat esimerkiksi nälän ja kivun välttäminen. Orgaaniset motiivit pyrkivät poistamaan elimistön puutetilan ja saamaan aikaan tasapainon. Toimintamotiivit pitävät vireänä. Jokainen tarvitsee tasapainonsa ylläpitämiseksi tietyn määrän

virikkeitä ja ärsykyksiä. Aktiivisuus näkyy esimerkiksi opiskeluna tai harrastuksina. Sosiaaliset motiivit liittyvät haluun tulla huomatuksi ja hyväksytyksi. Ne ovat myös halua huolehtia toisista, kuulua ryhmään ja liittyä johonkin. Sosiaaliset motiivit ovat pitkälti opittuja. Älylliset motiivit viittaavat uteliaisuuteen ja tiedonhaluun – tarpeeseen ymmärtää maailmaa. Persoonalliset motiivit ovat yksilöllisiä ja liittyvät itseilmaisuun. Ne toteutuvat esimerkiksi henkilökohtaisen vakaumuksen, työn ja harrastuksen kautta. (Suomen Mielenterveysseura 2006.)

Kun kysytään, miksi joku opiskelee tai tekee jotain tiettyä työtä, puhutaan motiiveista. Motiivit voivat olla sisäisiä tai ulkoisia. Toiset opiskelevat edetäkseen urallaan, toiset kehittääkseen itseään ihmisenä ja kaikkea tältä väliltä. Joillekin opiskelu voi olla itseisarvo, jotkut opiskelevat saavuttaakseen jotain konkreettista. Ulkoiset motiivit ovat välineellisiä, käytännöllisiä ja opiskelun hyötyarvoihin liittyviä. Sisäiset motiivit liittyvät puolestaan sisällölliseen kiinnostukseen, kehittymiseen ja ihmisen henkiseen kasvuun. (Verkkotutor 2006.)

Opiskelujen syyt voivat olla myös sosiaalisia, jolloin tiettyyn ryhmään kuuluminen, toisten tapaaminen tai muut vuorovaikutukseen ja viihtyvyyteen liittyvät tekijät ovat kaikkein tärkeimpiä motiiveja.

4 AMMATTINA LÄHIHOITAJA

4.1 Lähihoitajakoulutuksen sisällöstä ja arvoperustasta

Sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon, lähihoitaja, laajuus on 120 opintoviikkoa. Lähihoitajan tutkinto antaa yleisen jatko-opintokelpoisuuden ammattikorkeakouluihin ja yliopistoihin. Lähihoitajan perustutkinto muodostuu kolmesta pakollisesta tutkinnon osasta ja yhdestä valinnaisesta osasta. Tutkinnon yhteiset, pakolliset ammatilliset osat ovat kasvun tukeminen ja ohjaus, hoito- ja huolenpito ja kuntoutumisen tukeminen. Valinnaisia ammatillisia osia ovat ensihoito, kuntoutus, lasten ja nuorten hoito ja kasvatus, mielenterveys- ja

päihdetyö, sairaanhoito- ja huolenpito, suu- ja hammashoito, vammaistyö, vanhustyö sekä asiakaspalvelu ja tietohallinta. (Opetussuunnitelma 2004, 1-3.)

Lähihoitajat ovat ammattilaisia, joilla on valmiudet toimia sekä sosiaali- että terveydenhuollossa. Tehtäväksi on määritelty laajasti perustason auttamistehtävät. Sosiaali- ja terveysalan työ on työtä ihmisten kanssa ja heitä varten. Keskeistä ammattitaidossa ovat ihmissuhde- ja vuorovaikutustaidot, varsinkin kyky tukea erilaisten ja eri-ikäisten ihmisten voimavaroja ja toimintakykyä ja ottaa huomioon heidän kulttuuri- ja arvomaailmansa. Arvo-osaaminen, ammattietiikan hallinta, suvaitsevuus ja ongelmanratkaisutaito ovat keskeisiä ydintaitoja käytännön kasvatus-, hoito- ja huolenpitotaitojen ohella. (Opetussuunnitelma 2004, 1-3.)

4.2 Lähihoitajan työn piirteitä

Sosiaalialalla eletään voimakkaan muutoksen vaihetta, joka tuo mukanaan muutoksia myös alan ammattitaitovaatimukseen. Sosiaalialan työ on asiakaspalvelutyötä ja erilaisten ihmisten kanssa työskenneltäessä tärkein työväline on oma persoona. Sosiaalihuollon työntekijältä odotetaan laaja-alaisuutta, innovatiivisuutta, joustavuutta, vuorovaikutustaitoja, yhteistyökykyä, rohkeutta ja vastuuntuntoa sekä työssä jaksamista.

Sosiaalialan työssä oleellista on ymmärrys ihmisen, hänen sosiaalisen ja fyysisen ympäristönsä ja yhteiskunnan välisistä yhteyksistä hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Myös ympäristötietoisuuden ja taloudellisuuden vaatimukset korostuvat nyky maailmassa entisestään, samoin uusi teknologia asettaa kasvavia ammattitaitovaatimuksia. Työ on yhteistyötä asiakkaan ja eri ammattiryhmien kanssa. Myös sosiaaliala kansainvälistyy ja suomalaisessa hoito- ja huolenpitotyössä korostuu monikulttuurisuus (Sosiaali- ja terveysalan perustutkinto 2004, 1).

Verkottuminen ja yhteisöllisyys ovat työelämän kehityksen keskeisiä asioita. Työmarkkinoiden epävarmuus ja kasvava monikulttuurisuus pakottavat työntekijää arvioimaan myös omia arvojaan. Yhteiskunnallisen murroksen vuoksi emotionaalisis-moraalinen ammattitaito on noussut ammatillisen kehittämisen kiinnostuksen kohteeksi. Vuorovaikutustaidot ja vastuullisuus ovat nyky-yhteiskunnan ammattitaidollisia haasteita, jotka ilmenevät palvelujen laatuna ja luotettavuutena. Lähihoitajan työssä hoito ja huolenpito ovat toisen ihmisen kanssa hänen hyväkseen tehtävää yhteistyötä. Lähihoitaja käyttää työssään ammatti-teoreettista tietoa, eettistä harkintaa ja teknisiä apuvälineitä auttaakseen asiakastaan parhaisiin mahdollisiin hoitotavoitteisiin, jolloin asiantuntijuus tarkoittaa kykyä tehdä kussakin asiakkaan hoito- ja huolenpitotilanteessa yksilöllisiä ja harkittuja ratkaisuja. (Rikkinen 1996, 8-11.)

5 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

5.1 Aineisto

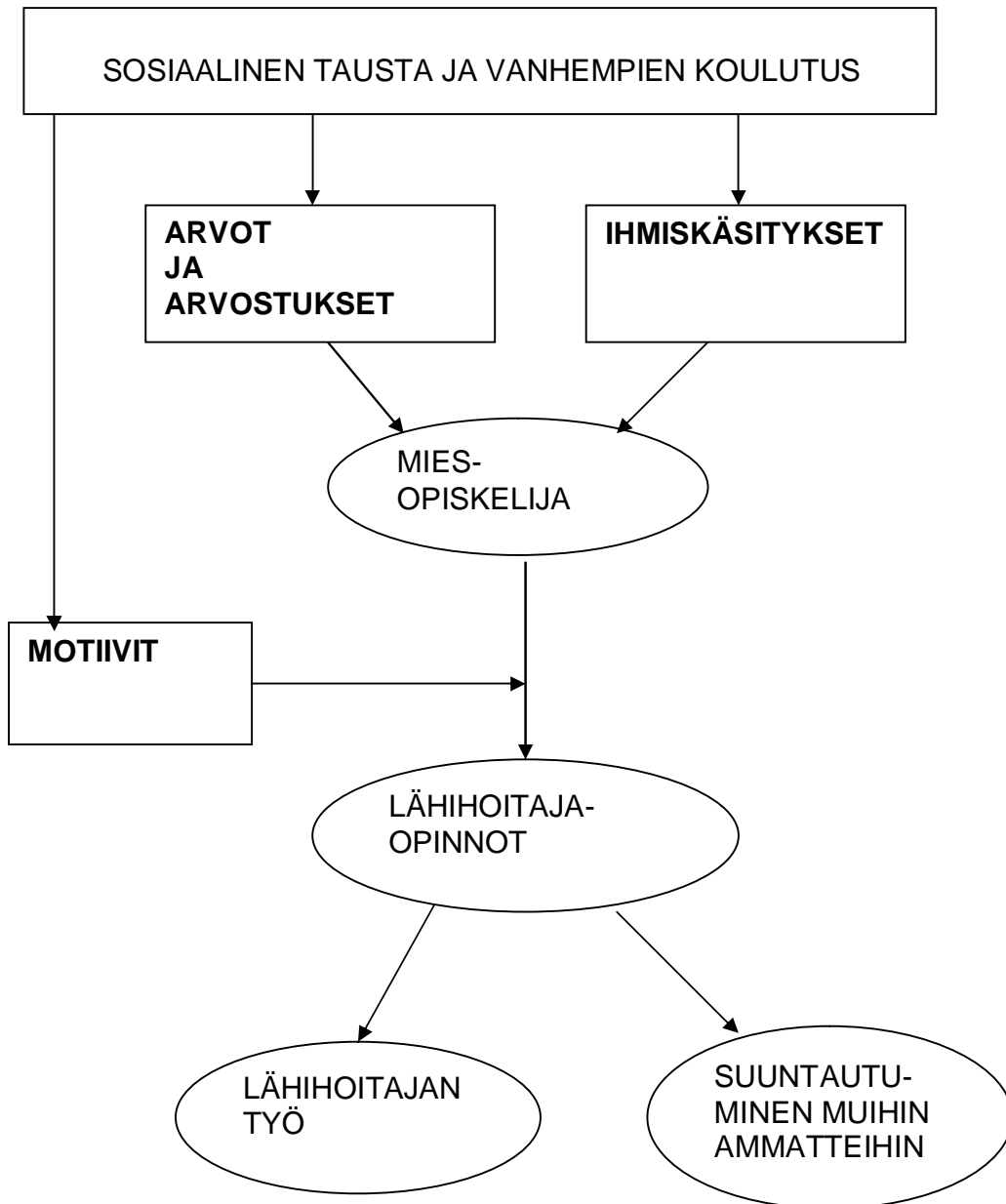
Pohjoisen Keski-Suomen Oppimiskeskuksessa oli sosiaali- ja terveysalan opiskelijoita lukuvuonna 2005-2006 yhteensä 259, joista 17 oli miehiä. Opiskelijoista 31 oli oppisopimusopiskelijoita, joista naisia oli 28 ja miehiä 3. Työvoimapolitiittisessa lähihoitajakoulutuksessa oli 30 opiskelijaa, joista yksi oli mies. Vakinaisessa, näyttöihin valmistavassa lähihoitajakoulutuksessa (aikuiset) oli yhteensä 81 opiskelijaa, joista naisia oli 71 ja miehiä 10. Vakinaisessa, opetussuunnitelmaperustaisessa lähihoitajakoulutuksessa (nuoret) oli 117 opiskelijaa, joista naisia oli 114 ja miehiä 3.

5.2 Tutkimuksen viitekehys

Tutkimus toteutettiin kyselynä. Valitsin kyseisen oppilaitoksen tutkimuksen kohteeksi, koska suoritin siellä opettajakoulutukseeni liittyvän opetusharjoitteluni. Kyselylomake lähetettiin kaikille oppilaitoksessa opiskeleville miehille (17)

maaliskuussa 2006. Kyselylomake on tämän työn liitteenä. Vastauksia palautui yhteensä 11.

Kuva 1. Tutkimuksen viitekehys

Tutkimuksen viitekehyksenä olivat aikaisemmat tutkimukset ja teoriat ammattien eriytymisestä mies- ja naisvaltaisiin aloihin. Kiinnostuksen kohteena oli erityisesti se, miksi jotkut miehet hakeutuvat perinteisesti naisvaltaisiin hoitoalan töihin, vaikka palkka ja alan arvostus ovat huonoja. Onko alalle hakeutuminen pikemminkin sattumaa vai tietoinen valinta? Mitkä ovat opiskelijan lähihoitajaopintoihin hakeutumisen motiivit ja millaisia ovat hänen arvonsa, arvostuksensa ja ihmiskäsityksensä? Tarkoituksena oli myös selvittää, aikoivatko opiskelijat suorittaa opintonsa loppuun ja hakeutua alan töihin vai olivatko opinnot vain välivaihe johonkin toiseen ammattiin?

Kyselylomakkeen laatimisessa käytettiin osittain apuna Kaukosen (1998) ja Nummenmaan (2003) omissa tutkimuksissaan käyttämiä kyselylomakkeita, joista valittiin joitakin kysymyksiä tähän kyselyyn ja pyrittiin muokkaamaan ne tähän kyselyyn paremmin sopiviksi. Kyselylomakkeen avulla pyrittiin selvittämään lähihoitajaopiskelijoiden elämään ja työhön liittyviä arvoja, arvostuksia sekä heidän ihmiskäsityksiään.

Kyselylomakkeessa kysyttiin myös, miten vastaaja oli lähihoitajaopintoihin päätenyt? Oliko se suunnitelmallista vai pidemminkin sattumaa? Tätä selvitettiin kysymällä, oliko lähihoitajaopintoihin hakeutumisen syynä se, että

- jompikumpi tai molemmat vanhemmista on tai ovat töissä hoitoalalla
- ystävä tai kaveri on töissä hoitoalalla
- sukulaisen tai ystävän ehdotti
- oma kiinnostus alalle
- ei päässyt muualle opiskelemaan
- koulutukseen on helppo päästä
- lähihoitajan koulutus helpottaa pääsyä johonkin toiseen ammattiin tulevaisuudessa
- alalta oli työkokemusta
- sattuma
- jokin muu syy.

Vastaajien arvoja ja ammattiarvostuksia kysyttiin kolmella kysymyksellä. Yksi kysymys käsitteli niitä asioita, joita ihmiset arvostavat yleensä elämässään. Vastaajien piti valita vaihtoehtoista annettulla Likert-tyyppisellä asteikolla, miten paljon he omassa elämässään arvostavat esitettyjä asioita. Toisessa arvoja ja arvostuksia mittaavassa kysymyksessä vastaajien piti arvioida, mitä työntekijän ominaisuuksia he itse arvostavat eniten. Kolmannessa kysymyksessä kyseltiin vastaajien ammattiarvostuksia. Heidän piti vastata kysymykseen, minkä verran he arvostavat esitettyjä ammattiin ja työhön liittyviä asioita. Tässä kysymyksessä heidän piti vielä valita kolme tärkeintä ammattiin liittyvää arvostusta.

Kyselylomakkeessa kysyttiin vastaajien työhön ja ammattiin liittyviä arvostuksia yleisesti, ei pelkästään lähihoitajan työhön liittyvinä, koska vastaajilla ei vielä ollut kovin paljon kokemusta lähihoitajan työstä.

Vastaajien ihmiskäsityksiä pyrittiin selvittämään yhdellä kysymyksellä esittämällä eri ihmiskäsityksiin liittyviä väittämiä ihmisestä ja ihmisen olemassaolosta. Vastaajien piti valita, olivatko he esitetystä väittämästä täysin eri mieltä, jokseenkin eri mieltä, jokseenkin samaa mieltä vai täysin samaa mieltä. Väittämät olivat seuraavat:

- ” Ihminen on Jumalan kuva”
- ” Ihminen on pääosin ulkoapäin ohjailtavissa palkkioilla ja rangaistuksilla”
- ” Ihminen on luova ja hänellä on kyky kasvaa ja kehittyä”
- ” Ihminen on tavoitteellinen, aktiivinen ja itsenäisesti ajatteleva”
- ” Ihminen on sosiaalinen olento, jonka käyttäytymiseen vaikuttavat yhteiskunta ja kulttuuri”
- ” Ihminen on viime kädessä vastuussa itse itsestään”
- ” Ihminen on evoluution tuloksena syntynyt biologinen olento.”

Kyselylomakkeessa kysyttiin lisäksi avoimella kysymyksellä vastaajien mielipiteitä siitä, miten sosiaalialalle voitaisiin houkutella enemmän miespuolisia opiskelijoita. Vastaukset on esitetty kyselyn tuloksissa.

5.3 Luotettavuus

Tutkimuksen luotettavuutta pohdittaessa ei voida olla varmoja, kuinka vakavasti vastaajat kyselyyn suhtautuivat tai miten onnistuneita annetut vastausvaihtoehdot olivat vastaajien näkökulmasta. Kyselylomake oli suhteellisen laaja ja arvojen ja arvostusten tai ihmiskäsitysten kyseleminen kyselylomakkeen avulla on vaikeaa samoin kuin kyselyyn vastaaminenkin. Kysymysten muotoilu ei välttämättä tässä tutkimuksessa onnistunut parhaimmalla mahdollisella tavalla. Myöskään tarkkaa tietoa siitä, miten vastaajat olivat ymmärtäneet kysymykset, ei ole.

Koska tämän kyselyn otos oli pieni, ei tulosten perusteella voi tehdä kovin laajoja yleistyksiä. Tutkimuksen sijaan voidaan ehkä pikemminkin puhua kartoituksesta. Syynä otoksen pienuuteen oli, että oppilaitoksessa oli lähihoitajakoulutuksessa vain 17 miesopiskelijaa. Kaikki eivät kyselyyn vastanneet, joten vastaajien määrä jäi vieläkin pienemmäksi. Vaikka kyselyyn eivät kaikki kohteena olleista miesopiskelijoista vastanneetkaan, osoitti kyselyn vastausprosentti (64,7) mielestäni kuitenkin opiskelijoiden kiinnostusta vastata kyselyyn, sillä kato nousee usein kyselytutkimuksissa melko suureksi.

Ihmiskäsitysten ja arvojen tutkiminen kyselyn avulla ei välttämättä anna kovin syvällistä kuvaa siitä, mitä vastaajat ajattelevat. Ainakin kysymyksiä olisi pitänyt olla enemmän. Toisaalta kysymysten lisääminen olisi laajentanut kyselylomaketta, ja luultavaa olisi, että vastausten kato olisi silloin voinut jäädä vielä suuremmaksi. Kyselyyn vastanneiden vastaukset saattavat kuitenkin olla rehellisempiä kuin esimerkiksi silloin, jos vastaajia olisi haastateltu.

6 TUTKIMUKSEN TULOKSET

6.1 Vastaajien taustaa

Kyselylomakkeita lähetettiin yhteensä 17, joista palautui takaisin vastattuina 11, eli vastausprosentti oli 64,7. Vastaajat olivat iältään 19-55-vuotiaita ja 1950-, 70- ja 80-luvuilla syntyneitä. Vastaajat olivat aloittaneet lähihoitajaopintonsa vuosina 2003-2006. Kahdeksan vastaajan pohjakoulutuksena oli perus- tai kansakoulu, ja kolme vastaajista oli suorittanut ylioppilastutkinnon. Kuudella vastaajista ei ollut aiempaa ammattikoulutusta, neljällä oli aiempi ammattitutkinto. Yksi vastaaja jätti kysymykseen vastaamatta.

Opiskelujensa suuntautumisvaihtoehdon tiesi tässä vaiheessa opintojaan seitsemän vastaajaa. Suuntautuminen jakaantui tasaisesti lasten ja nuorten huollon, mielenterveys- ja päihdetyön, vammaistyön, vanhustyön ja ensihoidon suuntautumisvaihtoehtoihin. Neljä vastaajaa ei vielä tiennyt tulevaa suuntautumisvaihtoehtoaan.

6.2 Lähihoitajaopintoihin hakeutumisen motiiveista

Kysyttäessä, mikä sai vastaajan hakeutumaan lähihoitajaopintoihin, vastaajista 54,5 prosentilla syynä oli oma kiinnostus alalle. Vastaajista 36,3 prosenttia oli hakeutunut alalle aiemman työkokemuksensa perusteella. Alalle hakeuduttiin myös alan hyvän työllisyystilanteen vuoksi sekä sukulaisten tai ystävän ehdotuksesta. Yhdellä vastaajalla opiskelujen syynä oli ammatinvaihto sairauden vuoksi. Samoin yksi opiskelija ilmoitti opintojensa olevan välivaihe toiseen ammattiin.

Kysyttäessä vastaajilta, aikoivatko he suorittaa lähihoitajaopiskelunsa loppuun ja hakea töitä alalta, lähes kaikki (10 vastaajaa) valitsivat vaihtoehdoksi ”kyllä,

ehdottomasti”. Yksi vastaaja ilmoitti, että ” kyllä, jos en pääse muualle opiskelemaan”. Yksikään opiskelija ei suunnitellut jättävänsä opintojaan kesken.

6.3 Vastajien arvoista ja arvostuksista

Vastajien omassa elämässään arvostamissa asioissa korostuivat terveyden ohella perhe ja sosiaaliset suhteet. Erittäin paljon vastaajat arvostivat omaa ja perheenjäsenten terveyttä, todellista ystävyyttä, hyvää perheen sisäistä ilmapiiriä, muiden auttamista ja mielenrauhaa. Melko paljon arvostusta saivat myös hyvät suhteet sukulaisiin ja ystäviin, mielenkiintoinen työ, taloudellinen hyvinvointi, itsensä sivistäminen, vaihtelu elämässä, lasten turvattu tulevaisuus, kansallinen turvallisuus, tieto maailman tapahtumista ja osallistuminen väkivallan vähentämiseen maailmasta. Vähiten vastaajat arvostivat kysymyksen perusteella uskonnollista elämää ja uskoa Jumalaan. Vähemmän arvostusta saivat myös fyysisen kunnon ylläpito, omistusasunto ja oma auto, joita osa vastaajista kuitenkin arvosti jonkin verran tai melko paljon.

Vastaukset on luokiteltu prosentteina seuraavaan taulukkoon.

Taulukko 1. Elämän tärkeät asiat prosentteina (n = 11).

	ei lainkaan tärkeä	vain vähän tärkeä	jonkin verran tärkeä	melko tärkeä	erittäin tärkeä	yht. %
oma ja perheen- jäsenten terveys	-	-	-	18 %	82 %	100
hyvä perheen sisäinen ilmapiiri	-	-	27 %	27 %	46 %	100
hyvät suhteet sukulaisiin ja ystäviin	-	-	28 %	36 %	36 %	100
yhdessäolo perheen kanssa	-	9 %	18 %	46 %	27 %	100
lasten turvattu tulevaisuus	-	-	-	63 %	27 %	100
uskonnollinen elämä, usko Jumalaan	46 %	9 %	27 %	-	18 %	100
todellinen ystävyyys	-	-	-	18 %	82 %	100
itsensä sivistäminen	-	-	36 %	55 %	9 %	100
luova toiminta	-	-	36 %	36 %	28 %	100
harrastukset	-	-	36 %	46 %	18 %	100
mielenkiintoinen työ	-	-	9 %	73 %	18 %	100

hyvä asema työpaikalla	-	-	64 %	27 %	9 %	100
taloudellinen hyvinvointi	-	-	36 %	46 %	18 %	100
omistusasunto	9 %	18 %	27 %	46 %	-	100
oma auto	9 %	9 %	46 %	9 %	27 %	100
fyysisen kunnon ylläpito	-	18 %	36 %	36 %	10 %	100
vaihtelu elämässä	-	9 %	18 %	64 %	9 %	100
mielenrauha	-	-	10 %	36 %	54 %	100
muiden auttaminen	-	-	8 %	46 %	46 %	100
hyvä asema yhteiskunnassa	-	18 %	46 %	36 %	-	100
luonnon puhtaudesta huolehtiminen	-	-	27 %	46 %	27 %	100
yhteis- kunnallinen osallistuminen	-	9 %	55 %	27 %	9 %	100
kansallinen turvallisuus	-	-	27 %	55 %	18 %	100
osallistuminen väkivallan vähentämiseen maailmasta	9 %	18 %	18 %	46 %	9 %	100
tieto maailman tapahtumista	-	-	27 %	64 %	9 %	100

Lähihoitajaopiskelijoiden arvostamista työntekijöiden taidoista ja ominaisuuksista nousivat tärkeinä asioina esille työntekijän luotettavuus, rehtiys ja vuorovaikutustaidot eli kyky tulla toimeen ihmisten kanssa. Tulokset on esitetty vastausten määrän (frekvenssien) mukaan tarkemmin seuraavassa taulukossa.

Taulukko 2. Työntekijän tärkeimmät ominaisuudet (n = 11).

Ominaisuudet	ei juuri lainkaan	vain vähän	jonkin verran	melko paljon	erittäin paljon	yhteensä
tekninen taitavuus			4	5	2	11
päätöksentekokyky			3	5	3	11
luotettavuus				3	8	11
loogisuus			2	7	2	11
luovuus			5	3	3	11
suunnittelu-taito			3	6	2	11
oma-aloitteisuus			2	6	3	11
huolellisuus				8	3	11
vuorovaikutus-taidot				3	8	11
rehtiys				4	7	11
itse-hallinta				9	2	11
vastuullisuus				8	3	11
fyysinen kunto		1	2	8		11
empaattisuus			3	5	3	11
johtamis-taito			7	3	1	11
joustavuus		1	2	5	3	11
yhteensä		2	33	88	53	

Vastaajien yleensä ammattiin ja työhön liittyvistä arvostuksista tärkeimmäksi nousi se, että työssä voi auttaa ihmisiä. Tämän ammattiin ja työhön liittyvän ominaisuuden merkitsi kolmen tärkeimmän asian joukkoon viisi vastaajaa ja kaikkein tärkeimmäksi kolme vastaajaa. Myös se, että työssä saa olla tekemisissä ihmisten kanssa, oli viiden vastaajan mielestä kolmen tärkeimmän asian joukossa. Työn mielenkiintoisuus oli tärkein työhön liittyvä asia kahdelle vastaajalle. Myös työpaikan rehti ja reipas ilmapiiri oli tärkeä työhön liittyvä arvostus.

Vastaajien iän mukaisesti jaoteltuna yli 25-vuotiaille vastaajille muiden auttaminen oli tärkein työhön liittyvä asia. Työn mielenkiintoisuus, ammatin yhteiskunnallinen hyödyllisyys ja se, että saa olla tekemisissä ihmisten kanssa, olivat seuraavaksi tärkeimpiä asioita. Alle 25-vuotiaat vastaajat arvostivat kyselyn mukaan enemmän työpaikan rehtiä ilmapiiriä ja palkkausta. Tulokset on esitetty tarkemmin seuraavassa taulukossa. Kaksi vastaajaa ei laittanut arvostuksia tärkeysjärjestykseen.

Taulukko 3. Lähihoitajaopiskelijoiden tärkeimmät ammattiin ja työhön liittyvät arvostukset (n = 9).

	1. tärkein	2. tärkein	3. tärkein
Varmuus työpaikan saannista, hyvä työllisyystilanne		1	
Työtehtävien monipuolisuus ja vaihtelevuus		1	
Työssä on suhteellisen hyvä palkka		1	1
Työ on mielenkiintoista	2		
Työpäivät ovat erilaisia		1	1
Työpaikan ilmapiiri on rehti ja reipas	2		1
Työssä voi auttaa ihmisiä	3		2
Työssä saa olla tekemisissä ihmisten kanssa	1	2	3
Ammatti on yhteiskunnallisesti hyödyllinen		2	1
Mahdollisuus oppia jatkuvasti uutta	1		
Työ vastaa sisällöllisesti omia kiinnostuksia			1

6.4 Vastaajien ihmiskäsityksistä

Lähihoitajaopiskelijoiden ihmiskäsityksiä mittaavan kysymyksen perusteella vallitsevia ihmiskäsityksiä olivat humanistinen ja kognitiivinen ihmiskäsitys. Väittämästä ”Ihminen on luova ja hänellä on kyky kasvaa ja kehittyä” oli täysin samaa mieltä 63,6 prosenttia (7) vastaajista. Jokseenkin samaa mieltä oli 36,4

prosenttia (4) vastaajista. Täysin samaa mieltä väittämästä ”Ihminen on tavoitteellinen, aktiivinen ja itsenäisesti ajatteleva” oli 45,4 prosenttia (5) vastaajista, jokseenkin samaa mieltä oli 54,6 prosenttia (6) vastaajista.

Väittämästä, että ihminen on Jumalan kuva, oli samaa täysin tai jokseenkin samaa mieltä 36,4 prosenttia (4) vastaajista. Väittämästä täysin tai jokseenkin eri mieltä oli 63,6 prosenttia (7) vastaajista.

6.5 Miten sosiaalialalle lisää miehiä - vastaajien mielipiteitä

Kysyttäessä, mikä vastaajien mielestä houkuttelisi miehiä enemmän alalle, tuli vastauksissa esille tiedon lisääminen ja odotetusti myös alan palkkauksen parantaminen. Kovin paljon uusia ideoita alan houkuttavuuden lisäämiseksi ei kyselyssä tullut esille. Vastaajien mielestä seuraavat asiat houkuttelisivat miehiä alalle enemmän:

- työn jännittävyys
- teoriaopiskeluja vähemmän
- parempi palkkaus
- asiasta pitäisi olla enemmän tietoa
- ” lähihoitajakoulutuksella voivat miehet löytää työpaikan”
- ” mielestäni voisi avoimemmin jakaa tietoa siitä, että miehiä tarvitaan alalle paljon”
- parempi palkka
- tietoa alasta ja miesten tarpeellisuudesta
- ” Alan maineen nousu? Palkkaus vaikuttaisi myös valintoihin”
- ” Kuunnella miesopiskelijoiden kommentteja opiskelusta ja kannustaa miehiä hakeutumaan alalle”
- ” Ala ei ole erityisen miehekäs. Hoitoalaa tunnutaan pitävän täysin naisten juttuna. Pitäisi saada miehiä enemmän esille ja esim. miehiä kertomaan alasta kouluihin.”

7 POHDINTA

Hoito- ja huolenpitotyössä työntekijä joutuu kokemaan toisten ihmisten tuskaa ja hätää. Työntekijä joutuu käsittelemään niitä tunteita, joita hoitosuhteissa syntyy, niin myönteisiä kuin kielteisiäkin. Tämän takia hoito- ja hoivatyö vaatii monenlaisia ihmissuhdetaitoja. Hoitotyössä on kuitenkin myös palkitsevia onnistumisen elämyksiä, kun työ tuottaa näkyviä tuloksia. Yhä enemmän hoitotyössä painotetaan hoidon onnistumisen kannalta asiakkaiden omaehtoista aktiivisuutta.

Vastaajille tärkeitä asioita elämässä olivat oman ja perheenjäsenten terveyden ohella perheen hyvä sisäinen ilmapiiri, yhdessäolo perheen kanssa, hyvät suhteet sukulaisiin ja todellinen ystävyys. Muiden auttaminen koettiin myös hyvin tärkeäksi asiaksi. Mielestäni tämä kertoo siitä, että näille lähihoitajaopiskelijoille sosiaaliset arvot olivat tärkeitä. Myös vaihtelu elämässä ja mielenrauha olivat vastaajille tärkeitä asioita, jotka kuvaavat emotionaalisten arvojen tärkeyttä. Vastauksissa korostuivat ns. pehmeät arvot.

Kyselyn tuloksissa korostuivat vastaajien tärkeinä pitäminä työntekijän ominaisuuksina luotettavuus, rehtiys ja vuorovaikutustaidot. Kyky tulla ihmisten kanssa toimeen on myös lähihoitajan työn ehdoton vaatimus ja työn voimavara. Työssä tarvitaan herkkyyttä ja empaattisuutta.

Työhön liittyväksi tärkeäksi asiaksi koettiin, että työssä voi auttaa ihmisiä ja saa olla tekemisissä ihmisten kanssa. Tärkeitä asioita olivat myös työpaikan rehti ja reipas ilmapiiri ja työn mielekkyys. Hyvä asema työpaikalla tai hyvä asema yhteiskunnassa olivat vastaajille vähemmän tärkeitä asioita, mikä mielestäni voisi kuvata sitä, että alalle hakeutuneille ei työssä eteneminen, urasuuntautuneisuus tai hyvän aseman saavuttaminen yhteiskunnassa ole elämän tärkeimpiä asioita. Muiden auttamisen mahdollisuus sitä vastoin korostui mielestäni melko voimakkaasti näiden vastaajien elämänarvona.

Suurimmalla osalla vastaajista oli ammatinvalinnassaan vakiintunut tilanne. He tiesivät, mitä tahtoivat, eikä hakeutuminen sosiaaalialalle ollut sattumaa. Monella vastaajalla oli jo työkokemusta alalta, mikä oli sitten motivoinut hakemaan myös alan koulutukseen. Tämä kannattaisi mielestäni ottaa huomioon, kun alalle houkutellaan työntekijöitä. Myös poikien ohjaaminen entistä enemmän jo peruskoulun työelämään tutustumisjaksoilla hoito- ja hoiva-alan töihin saattaisi lisätä kiinnostusta alalle. Työkokemus avaa yleensä silmät työn sisällöstä ja poistaa usein myös vallitsevia negatiivisia ennakkokäsityksiä.

Lähes kaikki vastaajat aikoivat suorittaa opintonsa loppuun ja hakea alan töitä. Tämä osoittaa mielestäni, että alan opinnot ovat pääsääntöisesti olleet sisällöltään odotetun kaltaisia. Ainakaan suurempia pettymyksiä ei ole tullut. Tämä kuvaa näiden opiskelijoiden ollessa kyseessä ehkä myös sitä, ettei opintoihin ole ajaututtu sattumalta.

Sinänsä mitään uutta erityistä ei tämä tutkimus tuonut, mutta vahvistaa ehkä aikaisempia käsityksiä siitä, että sosiaaalialan työn voi sanoa perustuvan vastuurationalisuudelle ajattelutavalle, johon kuuluu toisista ihmisistä välittäminen ja huolehtiminen. Tämä näkyi mielestäni myös vastanneiden arvostuksissa ja tärkeinä pitämissään arvoissa. Tutkimus vahvisti myös käsitystä siitä, että miesten kynnys hakeutua naisvaltaisiin ammatteihin on edelleenkin korkea, jota osoitti jo oppilaitoksessa opiskelevien miesten määrä. Ne, jotka hakeutuvat sosiaaalialan töihin, ovat kuitenkin pääsääntöisesti kiinnostuneita alasta ja aikovat alalle myös jäädä.

Työelämässä tulisi tukea niitä miehiä ja toki myös naisia, jotka hakeutuvat vastakkaisen sukupuolen ammatteihin. He toimivat roolimalleina ja voivat vähentää miesten ja naisten ammattien eriytymistä työelämästä. Tähän viittasi myös erään vastaajan ehdotus siitä, että lähihoitajana työtään tekevät miehet kävisivät kertomassa työstään esimerkiksi kouluissa. Tämä saattaisi olla hyvä

tapa lisätä tietoa sosiaalialan työstä ja jopa houkutella alalle enemmän miespuolisia opiskelijoita.

Omien opintojeni kannalta koin kehittämishankkeeni mielenkiintoisena haasteena tutkimuksen suunnittelusta sen toteuttamiseen ja tulosten analysointiin. Myös aiempiin tutkimuksiin ja teorioihin perehtyminen oli mielenkiintoista, vaikka niiden löytäminen oli vaikeaa, sillä kysymystä siitä, millä perusteella ammatteja valitaan olen miettinyt aiemminkin.

Mielenkiintoinen jatkotutkimuksen aihe olisi selvittää, onko mies- ja naispuolisten lähihoitajaopiskelijoiden arvoissa, ihmiskäsityksissä tai ammattiarvostuksissa eroavuuksia verrattuna toisiinsa ja esimerkiksi jonkin muun alan mies- ja naispuolisiin opiskelijoihin ja sitä, miten arvot muuttuvat vuosien ja työkokemuksen myötä vai muuttuvatko ne?

LÄHTEET

Nummenmaa, A. R. 2003. Ammatti, sukupuoli ja työmarkkinat: aineistot 1983-1991 [elektroninen aiheisto]. Joensuun yliopisto. Kasvatustieteiden tiedekunta. Työministeriö [tuottaja]. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto [jakaja].

Haavio-Mannila, E. 1991. Työyhteisön sukupuolijärjestelmä. Teoksessa Haavio-Mannila, E., Kauppinen-Toropainen, K. & Kandolin, I. 1991 (toim.). Työ ja ihminen. Työympäristötutkimuksen aikakauskirja 3/91. Naiset ja miehet työelämässä. Helsinki, 185-196.

Hirsjärvi, S. 1982. Kasvatustieteiden käsitteistö. Helsinki. Otava.

Hirsjärvi, S. 1985. Johdatus kasvatustieteeseen. Helsinki. Kirjayhtymä.

Kauppinen-Toropainen, K. 1991. Miehet naisvaltaisissa ja naiset miesvaltaisissa ammateissa: ainokaisaseman analyysi. Teoksessa Haavio-Mannila, E., Kauppinen-Toropainen, K. & Kandolin, I. (toim.) 1991. Työ ja ihminen. Työympäristötutkimuksen aikakauskirja 3/91. Naiset ja miehet työelämässä. Helsinki, 218-238.

Kaukonen, E. 1998. Palomiesten ammatilliset arvostukset. Peruskouluttamattomien ja peruskoulutettujen palomiesten arvostusten vertailu. Helsingin yliopiston kasvatustieteen laitoksen tutkimuksia 159. Helsinki. Hakapaino Oy.

Kaleidoskooppi 2006. Motivaatio. [Viitattu 26.4.2006.]
<http://www.uiah.fi/virtu/kaleidoskooppi/motivaatio1.php>

Ketola, T. & Kokkonen T. 1993. Sosiaalialan työn lähtökohtia. Kirjayhtymä. Tampere. Tammerpaino Oy.

Koskela K. 2004. Kunta-alan ammatit tutuksi. Sosiaalialan ammattilaiset. Kuntatyönantaja 3/2004, 19-22.

Launonen, L. 2002. Arvot arjen käyttövoimaksi. Arvojen muutos ja käytännön eväitä arvojen työstämiseen. Kasvatus tulevaisuuteen -seminaari 23.3.2002. Järvenpää. Luentotiivistelmä. [Viitattu 26.4.2006.]
<http://www.yhdessaelamaan.fi/index2.php3?file=tekstit/leevilaunonen/html>

Levonmäki, I. 1998. Arvojen moninaisuus tietoyhteiskunnassa. Tutkimuksia 178/1998. Helsinki. SITRA.

Mielenterveysseura 2006. [Viitattu 26.4.2006.]

<http://www.mielenterveysseura.fi/mieliinfo.asp?main=mielenterveys%20ja%20el%E4m%E4nkulku&page=1648cat=mielen%20hyvinvointi&show=no>

Niemelä, P.1993. Moraali- ja sosiaaliteoreettiset lähtökohdat. Teoksessa Hämäläinen, J. & Niemelä, P. (toim.) Sosiaalialan etiikka. Juva. WSOY, 9-35.

Opetussuunnitelma 2004. Sosiaali- ja terveysalan perustutkinto. Lähihoitaja. Opetussuunnitelma 10.8.2004. Pohjoisen Keski-Suomen oppimiskeskus. Sosiaali- ja terveysala.

Rauhala, L. 1983. Ihmiskäsitys ihmistyössä. Jyväskylä. Gaudeamus.

Rikkinen, A. 1999. Ihmisenä ammatissa. Emotionaalisuuden ja moraalien yhteys ammattitaidossa. Työelämän tutkimus. Opetushallitus.

Verkko-tutor 2006. Motivaatiosta. [Viitattu 9.2.2006.]

<http://www.uta.fi/tyt/verkkotutor/motiivi.htm>.

Arvoisa opiskelija

Opiskelen Jyväskylän ammatillisessa opettajakorkeakoulussa. Opintoni alkavat nyt olla loppusuoralla, ja on lopputyön aika. Aiheeni on miespuolisten lähihoitajaopiskelijoiden alalle hakeutumisen motiivit, arvot ja ihmiskäsitykset. Tämän takia pyydänkin Sinua vastaamaan oheiseen kyselylomakkeeseen. Kysely toteutetaan nimettömänä, ja siihen vastaaminen on vapaaehtoista. Vastaukset tulen käsittelemään luottamuksellisesti.

Pyydän Sinua vastaamaan jokaiseen kysymykseen ohjeiden mukaan ja palauttamaan sen **mahdollisimman pian** oheisessa kirjekuoressa ohjaavan opettajani, Sirpa Sykön, oppilaitoksesi kansliassa olevaan postilokeroon.

Toivon Sinun löytävän vähän aikaa vastaamisesi muiden kiireiden keskeltä, sillä se auttaisi merkittävästi oman opinnäytetyöni valmistumista.

Lämmin kiitos yhteistyöstä!

Kristiina Korpirinne

7. Mikä sai Sinut hakeutumaan lähihoitajaopintoihin?

- 1 jompikumpi/kumpikin vanhemmista on töissä hoitoalalla
 - 2 ystävä/kaveri on töissä hoitoalalla
 - 3 sukulaisen tai ystävän ehdotuksesta
 - 4 oma kiinnostus alalle
 - 5 en päässyt muualle opiskelemaan
 - 6 koulutukseen oli helppo päästä
 - 7 lähihoitajan koulutus helpottaa pääsyä haluamaasi toiseen ammattiin tulevaisuudessa (välivaihe)
 - 8 työkokemus alalta
 - 9 alalla on hyvä työllisyystilanne
 - 10 sattuma
 - 10 muu syy, mikä?
-

8. Miten kauan olet tiennyt, mille ammattialalle pyrit?.

- 1 en tiedä vielä ollenkaan, mikä minua kiinnostaa ja mihin ammattiin loppujen lopuksi suuntaudun
- 2 olen kiinnostunut eri aloista, mutta en vielä tiedä, mihin ammattiin loppujen lopuksi suuntaudun
- 3 olen tiennyt vähän aikaa, minkä ammatin haluan
- 4 olen jo vuosia tiennyt, minkä ammatin haluan

9. Aiotko tämänhetkisen opiskelukokemuksesi perusteella suorittaa lähihoitajaopintosi loppuun ja hakea töitä alalta?

- 1 kyllä, ehdottomasti
- 2 kyllä, jos en pääse muualle opiskelemaan
- 3 aion lopettaa opinnot lähiaikoina joka tapauksessa

10. Mitä seuraavista työntekijän ominaisuuksista arvostat eniten? Ympyröi sopivin vaihtoehto.

	en juuri lainkaan	vain vähän	jonkin verran	melko paljon	erittäin paljon
tekninen taitavuus (teknisten välineiden käyttötaito)	1	2	3	4	5
päätöksentekokyky (kyky nopeisiin päätöksiin)	1	2	3	4	5
luotettavuus	1	2	3	4	5
loogisuus (kyky toimia johdon- mukaisesti)	1	2	3	4	5
luovuus (kekseliäisyys)	1	2	3	4	5
suunnittelutaito (kyky toimia ja ennakoida tuleva)	1	2	3	4	5
oma-aloitteisuus (kyky toimia itsenäisesti)	1	2	3	4	5
huolellisuus (yksityiskohdista huolehtiminen)	1	2	3	4	5
vuorovaikutustaidot (kyky tulla toimeen ihmisten kanssa)	1	2	3	4	5
rehtiys (avoimuus ja toverillisuus)	1	2	3	4	5
itsehallinta (itsensä hallinta stressitilanteessa)	1	2	3	4	5
vastuullisuus (vastuu tehtävistä ja läheisistä)	1	2	3	4	5

fyysinen kunto (hyvä kestävyys)	1	2	3	4	5
empaattisuus (kyky asettua toisen ihmisen asemaan)	1	2	3	4	5
johtamistaito (kyky johtaa ja ohjata)	1	2	3	4	5
joustavuus	1	2	3	4	5

11. Mitä mieltä olet seuraavista väittämistä? Ympyröi sopivin vaihtoehto.

	täysin eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	jokseenkin samaa mieltä	täysin samaa mieltä
Ihminen on Jumalan kuva	1	2	3	4
Ihminen on pääosin ulkopäin ohjaitavissa palkkioilla ja rangaistuksilla	1	2	3	4
Ihminen on luova, ja hänellä on kyky kasvaa ja kehittyä	1	2	3	4
Ihminen on tavoitteellinen, aktiivinen ja itsenäisesti ajatteleva	1	2	3	4
Ihminen on sosiaalinen olento, jonka käyttäytymiseen vaikuttavat kulttuuri ja yhteiskunta	1	2	3	4
Ihminen on viime kädessä vastuussa itse itsestään	1	2	3	4
Ihminen on evoluution tuloksena syntynyt biologinen olento	1	2	3	4

12. Seuraavat kysymykset käsittelevät niitä asioita, joita ihmiset arvostavat yleensä elämässään. Mitä asioita Sinä arvostat elämässäsi? Ympyröi sopivin vaihtoehto.

	en juuri lainkaan	vain vähän	jonkin verran	melko paljon	erittäin paljon
oma ja perheenjäsenten terveys	1	2	3	4	5
todellinen ystävyys	1	2	3	4	5
taloudellinen hyvinvointi	1	2	3	4	5
mielenkiintoinen työ	1	2	3	4	5
hyvä perheen sisäinen ilmapiiri	1	2	3	4	5
hyvät suhteet sukulai- siin ja ystäviin	1	2	3	4	5
yhdessäolo perheen kanssa	1	2	3	4	5
itsensä sivistäminen	1	2	3	4	5
fyysisen kunnon ylläpito	1	2	3	4	5
hyvä asema työpaikalla	1	2	3	4	5
luova toiminta	1	2	3	4	5
harrastukset	1	2	3	4	5
uskonnollinen elämä, usko Jumalaan	1	2	3	4	5
omistusasunto	1	2	3	4	5
oma auto	1	2	3	4	5
vaihtelu elämässä	1	2	3	4	5
luonnon puhtaudesta huolehtiminen	1	2	3	4	5

hyvä asema yhteiskunnassa	1	2	3	4	5
muiden auttaminen	1	2	3	4	5
yhteiskunnallinen osallistuminen	1	2	3	4	5
mielenrauha	1	2	3	4	5
lasten turvattu tulevaisuus	1	2	3	4	5
kansallinen turvallisuus	1	2	3	4	5
tieto maailman tapahtumista	1	2	3	4	5
osallistuminen väkivallan vähentämiseen maailmasta	1	2	3	4	5
muu, mikä _____	1	2	3	4	5

13. Seuraavassa on esitelty **ammattiin ja työhön liittyviä** asioita, joita ihmiset arvostavat vaihtelevassa määrin. Pyydän Sinua arvioimaan asteikolla 1-5, minkä verran itse arvostat näitä asioita.

	en juuri lainkaan	vain vähän	jonkin verran	melko paljon	erittäin paljon
__Työ on haasteellista, on jatkuvasti omaksuttavaa	1	2	3	4	5
__Varmuus työpaikan saannista, hyvä työllisyystilanne	1	2	3	4	5
__Ammatin jännittävyys	1	2	3	4	5
__Työtehtävien monipuolisuus ja vaihtelevuus	1	2	3	4	5

__Ammattiuralla on mahdollista päästä eteenpäin	1	2	3	4	5
__Ammatissa arvostetaan ”käden taitoja”	1	2	3	4	5
__Ammatti on yleisesti arvostettu	1	2	3	4	5
__Ammatti on tuttujen, läheisten ihmisten arvostama	1	2	3	4	5
__Työssä on suhteellisen hyvä palkka	1	2	3	4	5
__Työ on mielenkiintoista	1	2	3	4	5
__Työpäivät ovat erilaisia	1	2	3	4	5
__Ammattiin pääsee melko lyhyellä koulutuksella	1	2	3	4	5
__Työn helppous	1	2	3	4	5
__Ammattikoulutus on vaativa ja haasteellinen	1	2	3	4	5
__Työpaikan ilmapiiri on reipas ja rehti	1	2	3	4	5
__Työssä voi auttaa ihmisiä	1	2	3	4	5
__Työssä saa olla tekemisissä ihmisten kanssa	1	2	3	4	5
__Ammatti on yhteiskunnallisesti hyödyllinen	1	2	3	4	5
__Ammatissa on hyvät jatkokoulutusmahdollisuudet	1	2	3	4	5

__Työn itsenäisyys, vapaus	1	2	3	4	5
__Mahdollisuus oppia jatkuvasti uutta	1	2	3	4	5
__Työ vastaa sisällölli- sesti omia kiinnostuksia	1	2	3	4	5

**MITÄ YLLÄ OLEVISTA ASIOISTA PIDÄT KAIKKEIN TÄRKEIMPINÄ?
MERKITSE KOLMEN TÄRKEIMMÄN ASIAN ETEEN (VIIVALLE) NUMEROT
1, 2 JA 3 (1= tärkein, 2 = toiseksi tärkein, 3 = kolmanneksi tärkein)**

14. Ovatko opintosi tähän saakka vastanneet odotuksiasi?

- 1 kyllä, täysin
- 2 kyllä, osittain
- 3 ei juurikaan
- 4 ei ollenkaan

15. Mikä lähihoitajakoulutuksessa mielestäsi on ollut hyvää?

16. Mikä lähihoitajakoulutuksessa mielestäsi on ollut huonoa?

17. Mitkä asiat mielestäsi houkuttelisivat enemmän miehiä sosiaali- ja terveysalalle?

KIITOS VASTAUKSISTASI!